

Ганна ЧМІЛЬ

чи захищатися
Україна
кінодержавою

Чи потрібні фестивалі сьогодні?

- Як Ви оцінюєте кінофестиваль "Пролог" в контексті сучасного стану українського кінематографа? Можливо слід прислухатися до голосів, які говорять про недоречність фестивалів сьогодні?

- Упродовж усього періоду існування радянської влади кінематограф був одним із найактивніших повідників державної культурної політики, а відтак мав кадрове, фінансове, матеріально-технічне та організаційне забезпечення. Окрім того, "замкненість" кордонів ізолювала власну кіноіндустрію від зарубіжної конкуренції. Щороку на п'яти державних українських студіях знімалось 18 художніх фільмів масового екрану, 45 телевізійних картин, більше 500 документальних, науково-популярних, просвітницьких та 12 анімаційних фільмів.

На сьогодні ситуація різко змінилася. На національні кіно- і телеекрани хлинув потік американської кінопродукції. Розширився доступ до кінофільмів через різноманітні телеканали, відеоронок. Катастрофічно впала кількість відвідувань кінотеатрів (на кінець 1995 року - 23 глядачі на один середньостатистичний кіносеанс у місті і 9 глядачів - на селі), що призвело до занепаду кінотеатрального показу і фінансово-економічного банкрутства галузі. Окрім того, різко скоротилось виробництво фільмів на державне замовлення. 1995 року було знято 6 художніх, 122 частини неігрових і 5 анімаційних картин. Безумовно, що в контексті такого стану українського кінематографа закономірно постає питання: а чи варто взагалі за цих умов проводити кінофестивалі, і чи не є оті фестивалі "бенкетом під час чуми".

Мені пригадується зовсім недалеко минуле, коли біля Республіканського стадіону під звуки моцартівського "Реквієму" кінематографічна громадськість "ховала" своє мистецтво. В цих похоронах було публіцистичне перебільшення. Оскільки важко хворого все ж краще виходити, аніж поховати. Оце "виходження" складається з багатьох компонентів, що поєднують не тільки залучення позабюджетних коштів у кіновиробництво, розширення ринків збуту кінофільмів, покращення технічного оснащення кіностудій для надання послуг різноманітним, у тому числі зарубіжним, кіно-

На запитання кореспондента журналу "Кіно-Театр" Олени Левченко відповідає заступник Міністра культури і мистецтв з питань кіно Ганна Чміль

виробникам, а й проведення постійних кінооглядів. Таким своєрідним аналітичним кінооглядом став і цьогорічний студентський кінофестиваль "Пролог". Особливо цінно те, що він був робочим, без звичної фестивальної "тусовки", метушні. Йшла буденна робота, хоча сам акт долучення до кіномистецтва буденним і не назвеш.

- Отже в обличчі цьогорічного "Прологу" Ви вбачаєте нові обнадійливі риси?

- Так. Особливостей саме цього фестивалю декілька. По-перше, ініціатива належить Спілці українських студентів-кінопродюсерів. Я була свідком зародження Спілки. Починалась вона, як і личить молодіжній справі, з ілюзій, але сьогоднішні реальні справи викликають повагу до вміння молодих втілювати ілюзії. По-друге, підтримувала фестиваль міжнародна асоціація кінематографістів, що працюють в авторському та некомерційному кіно, "SVEMA". По-третє, надзвичайно цікавими під час фестивалю були дискусії щодо завдань творчих спілок сьогодні, творчості та монтажу капіталу тощо. Студенти та глядачі мали можливість подивитися талановиті стрічки європейських кінематографістів, які підтримали фестиваль. Власне, відбувався діалог культур, діалог поколінь, таких різних не тільки з точки зору вікових особливостей, а й з точки зору різних рівнів соціалізації, сприйняття і ставлення до дійсності та власного самопочування в ній. На мій погляд, якраз ознайомлення із досвідом фінансового забезпечення кінопроектів, яким ділилися західні кінематографісти, і є першою сходинкою для молодих у пошуках виходу за межі "державного гаранту" та "піклування". Бо життя в кіно зажди, а зараз особливо, є вмінням боротися за справу.

- Як Ви ставитеся до думки, висловленої в "Культурі і житті", що "наші кінопагінці" на фестивалі нічого, крім руйн,

на обрях мистецтва не побачили?

- Кожна думка має право на існування. Звичайно, мені прикро, що автор публікації, приєднавши до свого погляду ще й "кінопагінців", так нічого втішного і не побачив. Хоч дуже невтішним є те, що сьогодні студенти кінофакультету не мають змоги реалізувати курсові та дипломні проекти. Це правда. Як правдою є високий рівень екранної культури студента Київського інституту театрального мистецтва Валентина Мельниченка, інших робіт наших студентів. Обнадійливим є вже сам факт проведення студентами свого фестивалю.

- Чи немає у Міністерства культури та мистецтв певних ревнощів з приводу того, що турботу про цьогорічний фестиваль взяла на себе міжнародна асоціація "SVEMA"?

- Немає вдячності, бо я не відокремлюю президента асоціації Лілю Оллів'є-Огієнко від України, а отже і від Міністерства культури і мистецтв України. Шлях її мистецького самоствердження на Заході, в умовах чужої культури, унікальний. Сьогодні вона є одним із найталановитіших документалістів Європи, і її авторитет дозволяє об'єднати провідних європейських майстрів на підтримку молодого українського кіно. Я з великим задоволенням висловлюю вдячність членам міжнародної асоціації "SVEMA" за участь у проведенні фестивалю. Це був акт міжнародної мистецької солідарності, завдяки якому фестиваль набув певних особливостей, став не тільки своєрідною виставкою студентських робіт, а й школою практичного обміну досвідом. Фільми, показані асоціацією, були справжньою мистецькою сенсацією і продемонстрували нові можливості впливу кіномистецтва на процес нашого пізнання, а отже і становлення.